ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 100, Ocak 2020, s. 283-294

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.39225>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
12.10.2019

Yayınlanma Tarihi / The Publication Date
29.01.2020

Arş. Gör. Esra BAYRAK AYAŞ

Adıyaman Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
ebayrak@adiyaman.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Atalay GACAR

Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
agacar@firat.edu.tr

Doç. Dr. Eyyup NACAR

Fırat Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
enacar@firat.edu.tr

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİNDE ÖĞRENİM GÖRÜRKEN PEDAGOJİK FORMASYON EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN BENLİK SAYGISI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ (FIRAT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

Öz

Araştırma Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görmekte olan ve aynı zamanda Pedagojik Formasyon eğitimi alan öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini incelemek amacıyla oluşturulmuştur. Araştırmanın evrenini Fırat Üniversitesi öğrencileri örneklemini ise; Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görüp pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya toplamda 200 öğrenci katılmıştır. Araştırmada veri toplamak amacıyla iki bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin demografik bilgilerine yönelik 6 soru yer alırken anketin ikinci bölümünde Arıcak tarafından geliştirilen 32 soru maddesinden oluşan beşli likert tipi “Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde spss paket programı kullanılmış anlamlılık düzeyi $p<0,05$ kabul edilmiştir. Sonuç olarak benlik saygısı alt boyutlarından benlik değeri, özgüven, depresif duygulanım, kendine yetme, başarma ve üretkenlik

olan alt boyutları ile demografik bilgiler anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Kendi-
ne yetme alt boyutunda mezun olunca öğretmenlik yapmak istiyor musunuz sorusu
arasında anlamlı farklılığa rastlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Benlik Saygısı, Pedagojik Formasyon, Spor Bilimleri

**INVESTIGATION OF SELF-RESPECT LEVELS OF STUDENTS IN
PEDAGOGIC FORMTION EDUCATION AT THE FACULTY OF SPORT
SCIENCES (EXAMPLE OF FIRAT UNIVERSITY)**

Abstract

This research is performed to determine the self-respect level of the students who
educated in both Sport Science Faculty and Pedagogical Formation Department.
The universe of the research is Fırat University Students and the example is stu-
dents that educated in both Sport Science Faculty and Pedagogical Formation De-
partment. A total of 200 students participated to the research. A questionnaire con-
sists from two parts has been used as a data collection tool. While the first side of
the questionnaire includes 6 questions to determine the demographic information of
the students other part includes quintet Likert type “self-respect scale” consisted
from 32 questions that developed by Arıca. SPSS software was used to evaluate
the data and the level of significance was accepted as $p < 0.05$. As a result, there is
no significant difference between demographic information and self-respect sub-
dimensions like self-worth, self-reliance, depressive emotion, self-sufficiency,
success, reproductivity determined. It is determined a significant difference be-
tween self-sufficient subdivision and a question as “would you like to be a teacher
when you graduate?”

Keywords: Self-Respect, Pedagogic Formation, Spor Sciences.

GİRİŞ

Spor sektöründe benlik saygısının önemi küçümsenemeyecek kadar önem arz etmektedir. Ben-
lik saygısının olumlu yönde gelişme göstermesinde spor yapmanın katkısı bulunmaktadır. Bu-
nun yanında spordaki başarı üzerinde de benlik saygısının yüksek olmasının etkisi olduğu bilim
adamlarınca öne sürülmektedir (Aşçı 1999, Gün 2006). Fiziksel yönden beden imgesine yeterli
düzeyde sahip bireylerin olumlu benlik kavramlarına yüksek düzeyde sahip olması beklenmek-
tedir (Kulaksızoğlu 2005). Benlik saygısı üzerinde egzersiz programlarının olumlu yönde etkisi
bulunmaktadır. Yani egzersiz ve benlik kavramı arasında doğru orantılı bir ilişki mevcuttur
(Weinberg ve Gould 1995). Bunun yanında bedensel imge ile benlik saygısının fiziksel aktivite
ile arasında dolaylı bir ilişki olabileceği de bazı araştırmacılar tarafından öne sürülmüştür (Aine
ve Lester 1989).

Çocukluk döneminden itibaren yakın çevre ile ilişki kurarak bu ilişkilerde uzmanlaşma ve sağ-
lıklı gelişim göstermek adına önem taşıyan fiziksel benlik algısı, fiziksel benlik kavramı olarak
da bilinmektedir. Fiziksel benlik kavramı, benlik kavramının fiziksel etkinliğe katılımından
etkilenen en önemli boyutu olarak da bilinmektedir. Kişinin büyük ve küçük kas gelişimi baştan
ayağa ve merkezden ayağa doğru tanımlanan psikomotor gelişimlerinde kendisini anlaması ve
değerlendirmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Fox 1990).

Benlik saygısını, benliğin duygusal boyutudur şeklinde de tanımlayabiliriz. Kişi kendisiyle ilgili
bazı düşüncelere sahip olduğu gibi kim olduğuna dair belirli duygulara da sahip olabilmektedir.

Bu durumda bireyin benlik saygısı bireyin benliğini beğenmesi ve değerli bulma derecesi olmaktadır (Kulaksızoğlu 2001). Bireyin benlik saygısının oluşmasında ve gelişmesinde bireyin kendini değerli hissetmesi, toplum içerisinde kabul görmesi, bedensel özelliklerinin benimsenmesinin yanında sahip olduğu yetenekleri, yapabilecekleri becerilerin ve bilgilerini ortaya koya-bilmesi önemli bir yere sahiptir (Karaaslan 1993, Yılmaz 2000; İzgiç ve Ark., 2001).

Benlik kavramı ve benlik saygısının kavramsal olarak farklılıklarının bulunduğu aşikârdır. Benlik kavramı bireyin kim olduğuna ait fikirleri ifade ederken, benlik saygısı ise bireyin kendini değerli bulup bulmadığı veya ne derece değerli bulunduğunu ifade etmektedir. Kısacası benlik saygısı bireyin kendisini ne olarak gördüğünün ve kabul edilme veya reddedilme beklentilerinin sonucunda oluşmaktadır (Terakye 1989, Baumeister Et al. 2003).

Benlik saygısı bireyin kendisi hakkında düşüncelerini ve kendisi ile ilgili genel değerliliğini ifade etmektedir (Karaaslan 1993, İzgiç ve Ark. 2001, Taysi 2000; Başer, Baya ve Taşcı 1998). Benlik saygısı kavramını yaşam boyunca devam eden öğrenilmiş bir yaşantıdır şeklinde de tanımlayabiliriz (Karaaslan 1993, Yılmaz 2000; Adana ve Kutlu 2006).

Benlik saygısı üzerinde çeşitli etkenler bulunmaktadır bunlardan bir tanesi de ailedir. Ailenin benlik saygısı üzerindeki etkisi anne ve babanın küçümsenemeyecek kadar önem arz etmektedir. Şöyle ki anne ve babanın eğitim düzeyinin yükselmesi çocuklarının da benlik saygılarının artmasına ve kendine güven duygularının gelişmesine katkı sağlamaktadır (Demiriz ve Öğretir 2007).

Benlik saygısı, bireyin kendisini sahip olduğu değerden aşağı ya da üstün görmeksizin kendisinden memnun olması önemlidir. Bireyin kendisini değerli, sevmeye veya beğenilmeye değer görmesi önemlidir. Benlik saygısının bedensel, zihinsel, toplumsal ve kültürel öğeleri bulunmaktadır (Çuhadaroğlu 1986).

Odağ (2001) benliğin bireyin ruhsal yapısının çatısını oluşturduğunu ve küçük yaşlardan başlayarak bireyin kimliğini oluşturmaya başladığını ifade etmiştir. Cotton (2000) benliğin fiziksel, atletik, artistik, akademik, toplumsal ve moral alanlardan oluştuğunu belirtmiştir. Benlik kavramı, kişinin ben kimim sorusuna yönelik cevabıdır.

Bilim adamları benlik saygısı için ise, kişinin kendisini nasıl gördüğü ve kendisinin kabul edilmesi ya da dışlanma beklentilerinin bir sonucunda bireyin kendini değerli bulup bulmadığı değerli buluyor ise ne derece değerli bulunduğunu gösteren kavramdır şeklinde tanımlama yapmışlardır (Karaaslan 1993, Yılmaz 2000, Adana ve Kutlu 2006; Erman, Şahan, Can 2004).

Bireyin özerkliğini kazanarak amacına yönelik çalışmalar yapması, çevresindeki diğer bireylerle daimi ve pozitif iletişim kurarak yüksek düzeyde uyum sağlaması, yaşamını doyumlu geçirmesi ve kendisinin değerli hissettiren duygularını geliştirerek gelecek ile ilgili kararlı planlar yapabilmesi ve başarı göstermesi gibi yönlerden dolayı benlik saygısı önemlidir (Aşcı 1999, King ve Ark. 2000).

Benlik kavramı kişilerin kendilerine has sahip oldukları özelliklerde kişilik özelliklerinden ne derece sahip olduğunu ya da kişinin kendisini algılama biçimi olarak tanımlanabilmektedir. İnsan hayatında önemli bir yere sahiptir. Benlik tasarımı ise bireyin kendisini oluşturma kuvveti, kişinin kendisine olan inancı bunu ben yapabilirim ve bu benim dediği kavramdır. Farklı bir tanım da bireyin kişilik özellikleri hakkındaki görüşleri ve çevresinde nasıl bir kişi olarak tanındığı hakkında bilinçliliğidir. Bireyin kendisini tanıyıp değerlendirdiği, özelliklerini, yetenek ve

olanaklarını, değer yargıları ve inançlarından oluşan sürekli olan yapıya benlik denilmektedir (Yalom 2000, Tan 1986; Akgül 2001).

Fiziksel aktivitelerin bireylerin kişilik özellikleri ve benlik saygıları üzerinde olumlu etkisinin küçümsenemeyecek kadar önem arz etmesinden dolayı spor ve fiziksel aktiviteler açısından aktif olan Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim görüp pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini incelemek çalışmamızın amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırmada betimsel istatistik modellerinden olan betimsel istatistik ve genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, olan bir durumu, olduğu şekliyle tanımlamaya çalışan bir modeldir (Karasar 2005).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018 – 2019 eğitim ve öğretim dönemindeki Fırat Üniversitesi öğrencileri oluşturmakta iken, örneklemini ise, 2018-2019 yılında Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya toplamda 200 öğrenci katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada öğrencilerin benlik saygısı düzeylerini belirleyebilmek için Arıca (2001) tarafından geliştirilen “Benlik Saygısı Düzeyini Değerlendirme Ölçeği” ve araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır (Arıca 2001).

Benlik Saygısı Düzeyini Değerlendirme Ölçeği

Benlik saygısı düzeyini Değerlendirme ölçeği Arıca (2001) tarafından geliştirilmiştir. Benlik saygısı ölçeği 32 madde ve beş alt boyuttan oluşan 5’li likert tipi derecelendirmeye sahip ölçeklerdir. Ölçek, kuramsal olarak benlik saygısının; benlik değeri (BD), kendine güven (KG), depresif duygulanım (DD), kendine yetme (KY), başarı ve üretkenlik (BÜ) şeklinde alt boyutlara sahiptir. Ölçek alt boyutlarının açılımı ve sahip oldukları maddeler şu şekilde sıralanmıştır (Arıca 2001).

1. Benlik Değeri alt boyutu 1, 13, 16, 19, 22, 27, 29 maddelerinden oluşmaktadır. Kişinin kendisinde var olan ya da var olmasını gereken özelliklere değer verme durumudur.
2. Özgüven alt boyutu 5, 8, 9, 10, 11, 17, 20, 21, 25 maddelerinden oluşmaktadır. Kişinin kendi özelliklerine bir değer biçmesi ve bu değerler sayesinde kendini onaylamasıdır.
3. Depresif Duygulanım alt boyutu 3, 4, 6, 12, 31 maddelerden oluşmaktadır. Kişinin kendini olduğundan daha çok güçsüz, zayıf ve çaresiz olduğunu algılamasıdır.
4. Kendine Yetme alt boyutu 14, 15, 24, 26, 30 maddelerinden oluşmaktadır. Kişinin davranışsal ve zihinsel anlamda hedef ve beklentilerini gerçekleştirme durumudur.
5. Başarı ve Üretkenlik alt boyutu ise 2, 7, 18, 23, 28, 32 maddelerinden oluşmaktadır. Bireyin yeteri kadar başarılı ve faydalı olarak görmesidir.

Verilerin Analizi

Yapılan çalışma sonuçlarının verilerinin hesaplanmasında ve değerlendirilmesinde SPSS 15,0 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırma verilerinde normallik testi olan Shapiro-Wilk testi yapılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği görülmüştür. Bu sebepten dolayı verilerin analizinde nonparametrik testler kullanılmış.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmayı oluşturan öğrencilerin bulgu ve yorumlarına yer verilmiştir.

Tablo1. Benlik Saygısı Düzeyinde Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

<i>Benlik Saygısı Düzeyi Ölçek Alt Boyutları</i>	<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Benlik Değeri (BD)	Kadın	74	22,94	6,51	,79	,42
	Erkek	126	22,23	5,96		
Kendine Güven (KG)	Kadın	74	25,14	6,71	-,27	,78
	Erkek	126	25,41	6,55		
Depresif Duygulanım (DD)	Kadın	74	15,87	4,97	-,01	,98
	Erkek	126	15,88	4,86		
Kendine Yetme (KY)	Kadın	74	12,36	3,83	-1,58	,11
	Erkek	126	13,33	4,37		
Başarma ve Üretkenlik (BŞ)	Kadın	74	18,12	4,30	,30	,76
	Erkek	126	17,91	4,84		

$P < 0.05$

Yapılan istatistiki inceleme sonucunda benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları olan benlik değeri (BD), Kendine Güven (KG), depresif duygulanım (DD), kendine yetme (KY) ve başarma ve üretkenlik (BÜ) alt boyutları ile cinsiyet faktörü arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 2. Benlik Saygısı Düzeyinde Yaş Değişkenine İlişkin Bulgular

<i>Benlik Saygısı Düzeyi Ölçek Alt Boyutları</i>	<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Benlik Değeri (BD)	18-22	71	22,52	5,82	,10	,90
	23-27	110	22,58	6,44		
	28-32	19	21,89	6,06		
Kendine Gü- ven (KG)	18-22	71	25,56	6,70	,13	,87
	23-27	110	25,26	6,77		
	28-32	19	24,68	5,32		
Depresif	18-22	71	15,73	4,88	2,20	,10

Duygulanım (DD)	23-27	110	16,34	4,87		
	28-32	19	13,78	4,66		
Kendine Yetme (KY)	18-22	71	13,36	4,20	,66	,51
	23-27	110	12,85	4,20		
	28-32	19	12,21	4,14		
Başarma ve Üretkenlik (BÜ)	18-22	71	18,01	4,68	,08	,92
	23-27	110	18,04	4,58		
	28-32	19	17,57	5,11		

$P < 0.05$

Yapılan istatistiki inceleme sonucunda benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları olan BD, KG, DD, KY, BÜ alt boyutları ile yaş faktörü arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 3. Benlik Saygısı Düzeyinde Bölüm Değişkenine İlişkin Bulgular

Benlik Saygısı Düzeyi Ölçek Alt Boyutları	Değişkenler	N	X	Ss	t	P
Benlik Değeri (BD)	Antrenörlük	58	22,56	7,27		
	Spor yöneticiliği	78	22,16	5,47	,20	,81
	Rekreasyon	64	22,82	5,93		
Kendine Güven (KG)	Antrenörlük	58	25,13	7,91		
	Spor yöneticiliği	78	25,08	5,54	,20	,81
	Rekreasyon	64	25,75	6,55		
Depresif Duygulanım (DD)	Antrenörlük	58	15,65	5,29		
	Spor yöneticiliği	78	15,12	4,69	2,75	,06
	Rekreasyon	64	17,01	4,59		
Kendine Yetme (KY)	Antrenörlük	58	12,77	4,55		
	Spor yöneticiliği	78	12,69	3,85	,74	,47
	Rekreasyon	64	13,50	4,26		
Başarma ve Üretkenlik (BÜ)	Antrenörlük	58	17,51	5,61		
	Spor yöneticiliği	78	17,60	4,33	1,78	,17
	Rekreasyon	64	18,89	3,94		

$P < 0.05$

Yapılan istatistiki inceleme sonucunda benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları olan BD, KG, DD, KY, BÜ alt boyutları ile bölüm faktörü arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 4. Benlik Saygısı Düzeyinde Bölümünüzü isteyerek mi seçtiniz Değişkenine Göre İlişkin Bulgular

<i>Benlik Saygısı Düzeyi Ölçek Alt Boyutları</i>	<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Benlik Değeri (BD)	Evet	153	22,81	6,34	1,3	,18
	Hayır	47	21,44	5,44		
Kendine Güven (KG)	Evet	153	25,17	6,77	-,53	,59
	Hayır	47	25,76	6,05		
Depresif Duygulanım (DD)	Evet	153	16,18	4,91	1,59	,11
	Hayır	47	14,89	4,72		
Kendine Yetme (KY)	Evet	153	12,71	4,29	-1,60	,11
	Hayır	47	13,82	3,77		
Başarma ve Üretkenlik (BÜ)	Evet	153	18,13	4,67	,77	,44
	Hayır	47	17,53	4,56		

P<0.05

Yapılan istatistiki inceleme sonucunda benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları olan BD, KG, DD, KY, BÜ alt boyutları ile bölümünüzü isteyerek mi seçtiniz faktörü arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır (p>0,05).

Tablo 5. Benlik Saygısı Düzeyinde Mezun olunca öğretmenlik yapmak istiyor musunuz Değişkenine Göre İlişkin Bulgular

<i>Benlik Saygısı Düzeyi Ölçek Alt Boyutları</i>	<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Benlik Değeri (BD)	Evet	157	22,56	6,28	,28	,77
	Hayır	43	22,25	5,76		
Kendine Güven (KG)	Evet	157	24,94	6,45	-1,50	,13
	Hayır	43	26,65	7,03		
Depresif Duygulanım (DD)	Evet	157	15,89	4,82	,07	,94
	Hayır	43	15,83	5,18		
Kendine Yetme (KY)	Evet	157	12,58	4,12	-2,54	,01*
	Hayır	43	14,39	4,20		
Başarma ve Üretkenlik (BÜ)	Evet	157	17,84	4,68	-,86	,38
	Hayır	43	18,53	4,52		

P< 0.05

Yapılan istatistiki inceleme sonucunda benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları olan BD, KG, DD, BÜ alt boyutları ile mezun olunca öğretmenlik yapmak istiyor musunuz faktörü arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır (p>0,05). Ancak benlik saygısı düzeyini

değerlendirme ölçeği alt boyutu olan KY alt boyutunda anlamsal farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Bu anlamsal farklılık mezun olunca öğretmenlik yapmak istemeyenler lehine sonuçlanmıştır.

Tablo 6. Benlik Saygısı Düzeyinde Aylık Gelir Değişkenine Göre İlişkin Bulgular

<i>Benlik Saygısı Düzeyi Ölçek Alt Boyutları</i>	<i>Değişkenler</i>	<i>N</i>	<i>X</i>	<i>Ss</i>	<i>t</i>	<i>P</i>
Benlik Değeri	0-500	47	21,61	6,38	1,38	,25
	501-1000	63	22,01	6,82		
	1001-1500	42	22,50	5,49		
	1501-2000	48	23,97	5,45		
Kendine Güven	0-500	47	25,70	6,43	,62	,60
	501-1000	63	24,47	7,31		
	1001-1500	42	26,16	6,90		
	1501-2000	48	25,29	5,48		
Depresif Duygulanım	0-500	47	15,17	4,97	,71	,54
	501-1000	63	15,73	5,08		
	1001-1500	42	16,11	4,80		
	1501-2000	48	16,58	4,65		
Kendine Yetme	0-500	47	12,46	3,96	,33	,80
	501-1000	63	13,12	4,38		
	1001-1500	42	13,28	3,95		
	1501-2000	48	13,00	4,44		
Başarma ve Üretkenlik	0-500	47	17,70	4,49	,81	,48
	501-1000	63	17,57	5,07		
	1001-1500	42	17,92	4,35		
	1501-2000	48	18,87	4,47		

$P < 0.05$

Yapılan istatistiki inceleme sonucunda benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları olan BD, KG, DD, KY, BÜ alt boyutları ile aylık gelir düzeyi faktörü arasında anlamsal farklılıklara rastlanmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Benlik saygısı, bireyin kendisini değerli hissetmesi olarak tanımlandığı gibi kişinin benlik saygısını koruması ve artırması için sürekli bir çaba sarf etmektedir. Spor bilimleri fakültesinde öğrenim görürken pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesine yönelik yapılan bu çalışmada elde edilen bulguların sonuçları bu bölümde tartışılmıştır.

Benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği puanları ile demografik bilgilerde yer alan değişkenler uygun testler ile analiz edilmiştir. Benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları ile cinsiyet, yaş, bölüm, bölümünü isteyerek mi seçtiniz, aylık gelir düzeyiniz nedir değişkenleri arasında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Ancak bir farklı değişken olan mezun olunca öğretmenlik yapmak istiyor musunuz sorusu ile benlik saygısı düzeyini değerlendirme ölçeği alt boyutları ile aralarında anlamlı farklılığa rastlanmamıştır sadece kendine yetme alt boyutunda anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Bu anlamlı farklılıkta mezun olunca öğretmenlik yapmak isteyen ile istemeyenler arasında olup öğretmenlik yapmak isteyenler lehine sonuçlanmıştır. Bu durum araştırmaya katılan öğrencilerin bir kıs-

mının kendisinde öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterli olmadığı kanısında olduğu ve bu mesleği yapamayacağını düşündüğü yorumunu yapabilmekteyiz.

Araştırma ile ilgili literatür taramasında benlik saygısı ile ilgili bir çok çalışma yapıldığına rastlanmıştır. Ancak çalışmamızda yer verdiğimiz demografik bilgilerin bir kısmı ile benlik saygısının incelendiği çalışmalara rastlanmamıştır. Demografik bilgilerimiz ile ilgili çalışmaların sonuçlarına aşağıda yer verilmektedir.

Yapılan çalışmaların bir kısmında spor ve fiziksel etkinliklerin benlik saygı üzerinde olumlu yönde etkisinin olduğu yani spor ve fiziksel etkinliklerde ne kadar aktif olunursa benlik saygısının o derece yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Benlik saygısı ile spor ve fiziksel etkinlikler arasında doğru orantı olduğu sonuçlarına rastlanmıştır (Karakaya, Coşkun ve Ağaoğlu 2006, Pinar 2002, Garry ve Morrissey 2000; Çam ve Ark. 2000).

Literatür taramasında cinsiyet faktörünün benlik saygısı üzerinde etkisinin farklı sonuçları olduğuna rastlanmıştır. Jindal ve ark. (1982), Le Compte (1983), Westeway ve Skuy (1984) ve Çuhadaroglu (1985) kadınların benlik saygılarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Erman (2004) ise aktif olarak spor faaliyetlerine katılan kadın sporcuların benlik saygılarının yüksek olduğunu ancak aktif olarak spor yapan erkeklerle aralarında istatistiksel olarak fark olmadığını sonucunu bulmuştur. Ancak Karakaya ve ark. (2006) yüzme sporu ile uğraşan sporcular üzerinde yapmış oldukları çalışmada kadınların erkeklere göre benlik saygısının daha düşük olduğu sonucuna varmışlardır. Harter (1990) yılında ergenler üzerine yapmış olduğu çalışmada ergenlik çağı boyunca erkeklerin benlik saygılarının kadınlardan daha yüksek olduğu sonucunu bulmuştur. Korkut, (2002) yılında yapmış olduğu çalışma sonucunda cinsiyet faktörünün benlik saygısında farklılık yarattığı sonucunu vermiştir.

Güngör (1989), yılında Ankara'daki bir lisede yapmış olduğu çalışmada benlik saygısı düzeyinde kız ve erkek öğrenciler arasında anlamsal bir farka rastlanmamıştır. Literatür taramasında kız ve erkek öğrenciler arasında benlik saygısının anlamsal olarak farkın olmadığı başka çalışmalarında olduğu görülmüştür (Balat ve Akman 2004, Baybek ve Yavuz 2005, Çevik ve Atıcı 2009, Razi ve Ark. 2009, Doğan ve Totan 2009, Karademir ve Ark. 2010; Mullis ve Ark. 1992).

Bir başka değişken ise bölümün benlik saygısı üzerinde etkisinin incelenmesidir. Çalışmamızın sonucunda bölüm değişkeni ile benlik saygısı arasında anlamsal farklılığa rastlanmamıştır. Kulaksızoglu ve Arıca (2000), Yapmış oldukları çalışmalarında farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin benlik saygılarında anlamsal farklılıklara rastlamıştır. Ancak Erşan ve ark. (2009) yılında Beden Eğitimi ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyi ve Bazı Sosyo Demografik Özelliklerle İlişkisi isimli çalışmada bölüm değişkeninin benlik saygısı üzerinde bir farklılaştırma oluşturmadığı sonucuna varmıştır. Literatür taramasında benlik saygısı ile yaş faktörü arasında anlamsal farkın olduğu sonucuna rastlanmıştır. Bu anlamsal farklılık ise 18 yaş altı bireylerden kaynaklandığı sonucuna varmışlardır (Karademir ve Ark. 2010). Mullis ve Normandin (1992), yapmış olduğu çalışmada yaş ile birlikte benlik saygısının da arttığını belirtmişlerdir. Kulaksızoglu ve Arıca (2000) ise 20-25 yaş grubundakilerin 17-19 yaş grubuna göre daha yüksek benlik saygısına sahip oldukları sonucuna varmıştır.

Benlik saygısı ile ilgili yapılan çalışmalarda aile gelir durumunun benlik saygısı üzerinde etkisinin olmadığı sonuçlarını veren çalışmalara rastlandığı (Balat ve Akman 2004, Karademir ve Ark. 2010) gibi etkilediğini söyleyen ve gelir durumu ile doğru orantılı olduğunu belirten çalış-

malara da rastlanılmıştır Güngör (1989). Yavuzer (2002), kişilerin bazı durumlardan dolayı mesela aile, Sosyo-kültürel fakirlik, çevresel baskılar ve alkolizm gibi sebeplerden kaynaklı benlik saygılarının az olabileceğini söylemiş fakat bunlara rağmen kişilerin yüksek benlik saygılarında artış geliştirebileceklerini belirtmiştir. Benlik saygısı çalışmalarında çalışmamızda yer alan diğer demografik bilgiler ile ilgili bilgilere rastlanılmaması ve konu ile ilgili daha detaylı çalışmalara ihtiyaç olduğunu düşündürmektedir.

KAYNAKLAR

- Adana F, Kutlu Y (2006) İstanbul ilinde 12-15 yaş grubu öğrencilerde benlik kavramının araştırılması. Hemşirelik Forumu Dergisi, Eylül-Aralık: 96-101.
- Aine D, Lester D (1989) Exercise, depression, and self esteem. Percept Mot Skills, 68(1):283-287.
- Akgül BD. (2001) Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Lise Öğrencilerinin Benlik Tasarımı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi,
- Arıca, T., (2001) Mesleki Benlik Saygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi, Güvenirlik ve Geçerlik Çalışmaları, 6, Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi
- Aşçı FH (1999) Benlik kavramı ve spor. Spor Psikolojisi Kursu, P Bayar (Der), Ankara, Bağır-gan Yayınevi.
- Balat G.Ü., Akman, B. (2004). Farklı sosyo-ekonomik düzeydeki lise öğrencilerinin benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14 (2), 175-183
- Başer M, Bayat M, Taşçı S (1998) Öğrencilerin benlik saygılarının belirlenmesi. Hemşirelik-Ebelik Eğitim ve Uygulamalarında Kalite Sempozyumu Kitabı, s.145-151
- Başkara, S.V., (2002). Özsaygının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, s. 85.
- Baumeister, RF., Campbell, JD., Krueger, JI., Et al. (2003). “Does High Self-Esteem Cause Betterperformance, Interpersonal Success,Happiness, or Healthier Lifestyles?” Psychological Science in The Public Interest. 4(1): 1-10.
- Baybek, H., Yavuz S. (2005). Muğla Üniversitesi öğrencilerinin benlik saygılarının incelenmesi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14, 73-95.
- Cotton NS (2000) Normal adolescence. Comprehensive Textbook of Psychiatry, BJ Sadock, VA Sadock (Eds), 7. baskı, cilt. II, Philadelphia, Lippincott Williams & Williams
- Çam, O., Khorshid, L., Altuğ, Özsoy, S. (2000). “Bir Hemşirelik Yüksekokulundaki Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi” Hemşirelikte Araştırma Dergisi, 1: 33-40.
- Çevik G. B., Atıcı, M. (2009). Lise 3. sınıf öğrencilerinin benlik saygılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 6 (1).
- Çuhadaroğlu ÇF (1985) Gençlerde benlik sayg ısı ile ilgili bir araştırma. XXI. Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi (serbest bildiri). Çukurova Univ Tıp Fak Ekim. s.107-108.

- Çuhadaroğlu F (1986) Adolesanlarda Benlik Saygısı. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Demiriz S, Öğretir AD (2007) Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 10 yaş, çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 15(1): 105-122.
- Doğan T., Totan T., (2009) Fatma Sapmaz Üniversite Öğrencilerinde Benlik Saygısı Ve Sosyal Zeka, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17, s. 235-247.
- Erman KA, Şahan A, Can S (2004) Sporcu bayan ve erkeklerin benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması. 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- Erşan E.E., Doğan O., Doğan S. (2009) Beden Eğitimi ve Antrenörlük Bölümü Öğrencilerinde Benlik Saygısı Düzeyi ve Bazı Sosyodemografik Özelliklerle İlişkisi Klinik Psikiyatri dergisi, 12:35-42
- Fox KR (1990) The Physical Self-Perception Profile. Manual, Northern Illinois University.
- Garry JP., Morrissey SL. (2000). “Team Sports Participation and Risk-taking Behaviours Among a Biracial Middle School Population”. Clin. J. Sport Med; 10:185-190.
- Gün E (2006) Spor Yapanlarda ve Spor Yapmayan Ergenlerde Benlik Saygısı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Güngör A (1989) Lise Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerini Etkileyen Etmenler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Harter, S. (1990), Developmental differences in the nature of self-representations: implications for the understanding, assessment and treatment of maladaptive behaviour, Cognitive Therapy and Research, 14:113-142
- İzgiç F, Akyüz G, Doğan O, Kuğu N (2001) Üniversite öğrencilerinde sosyal fobi ve beden imgesi ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin araştırılması. 3P Dergisi 2001; 9: 591-598.
- Jindal CR, Pando SK (1982) Anxiety and achievement: A roschach study of high-and-low-achievers. Indian Educational Review 17 (4):118-124.
- Karaaslan, A (1993). “Öğrenci Hemşirelerin Benlik Saygısı Düzeyleri ve Bunu Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi” Ege Üniversitesi H.Y.O. Dergisi, 9(2): 21-29.
- Karademir T., Döşyılmaz E., Çoban B., Kafkas M.E., (2010) Beden Eğitimi Ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı Ve Duygusal Zeka, Cilt:18 No:2 Kastamonu Eğitim Dergisi 653-674
- Karakaya, I., Coşkun A., Ağaoğlu B.(2006). “Yüzücülerin Depresyon, Benlik Saygısı ve Kaygı Düzeylerinin Değerlendirilmesi” Anadolu Psikiyatri Dergisi, 7: 162-166.
- Karasar N. (2005) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Nobel Yayınları. Ankara
- King RA, Schwab-Stone ME, Peterson BS ve ark. (2000) Psychiatric examination of the infant, child, and adolescent. Comprehensive Textbook of Psychiatry, BJ Sadock, VA Sadock (Eds), 7. baskı, cilt. II, Philadelphia, Lippincott Williams & Williams.
- Korkut, F. (2002). Lise Öğrencilerin Problem Çözme Becerileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 22, 177-184.

- Kulaksızoğlu A (2005) Ergenlik Psikolojisi. 7. baskı, İstanbul, Remzi Kitabevi.
- Kulaksızoğlu A, Arıca T (2000) Üniversite öğrencilerinde saldırganlık, benlik saygısı ve denetim odağı ilişkisi. Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 1(C): 87-94.
- Kulaksızoğlu, A. (2001).Ergenlik Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Le Compte WA (1983) Self-esteem and trait anxiety in Turkey a new bottle for some iare old wine. Boğaziçi Univ J 8:65-79.
- Mullis, A.K., Mullis, R.L., Normandin, D., (1992).”Cross-Sectional and Longitudinal Comparisons of Adolescent Self Esteem” Adolescence, 27, 105, 51-60.
- Odağ C (2001) Nevrozlar - 2. İzmir, Meta Basım, 2001.23. Bıyıklı L. Bedensel Özürlü Çocukların Benlik Kavramı. Eğitim Bilimleri Fakültesi. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, 1989.
- Pınar, R. (2002). “Obezlerde Depresyon, Benlik Saygısı ve Beden İmajı: Karşılaştırmalı Bir Çalışma” C.Ü. H.Y.O. Dergisi, 6 (1): 30-41.
- Razı, G.S., Kuzu, A., Yıldız, A.N., Ocakçı, A.F., Arifoğlu, B.Ç. (2009). Çalışan gençlerde benlik saygısı, iletişim becerileri ve stresle baş etme. Türk Silahlı Kuvvetleri, Koruyucu Hekimlik Dergisi, , 8(1), 17-26.
- Tan H. (1986) Psikolojik yardım ilişkileri: danışma ve psikoterapi, 2.Baskı. İstanbul, MEB,
- Taysi, E. (2000). “Benlik Saygısı, Arkadaşlar ve Aileden Sağlanan Sosyal Destek” Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Terakye, G. (1989). “Huzurevinde Yaşayan Yaşlıların Benlik Saygısının İncelenmesi” Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 5(3): 15-24.
- Weinberg RS, Gould D (1995) Foundations of Sport and Exercise Psychology. Human Kinetics, Champaign, U.S.
- Westeway M, Skuy M (1984) Self-esteem and the educational and vocational aspirations of adolescent girls in south Africa. South Africa Journal of Psychiatry, 4-14
- Yalom ID. (2000) Momma and the meaning of life: Tales of psychotherapy. New York, HarperCollins,
- Yavuzer H. (2002) Eğitim ve Gelişim Özellikleriyle Okul Çağı Çocuğu. 8. Baskı, İstanbul: Remzi Kitabevi,
- Yılmaz, S. (2000). “Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyi Arasındaki İlişki” Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.